

A KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLATRÓL

röviden a Szülőknek és a diákoknak

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint a **KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT** definíciója a következő:

4. § (13) bekezdés: **A „közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása”.**

Mi is az önkéntesség és a közösségi szolgálat közti különbség?

Az ábra szemlélteti, hogy miközben a **közösségi szolgálat** a **társadalmi felelősségvállalás** részhalmaza, ugyanakkor az **önkéntességé** is, de egyikkel sem teljesen azonos. Van egy kifejezetten pedagógiai dimenziója, és ez köznevelési szerepéből fakadóan túlmutat mindkét másik fogalmon.

A Nemzeti önkéntes stratégia szerint az **ÖNKÉNTESSEG** definíciója a következő: „**Az önkéntesség olyan tevékenység, amelyet a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez más személy, személyek vagy a közösség javát szolgálva**”. Sajátos értéket hordoz magában, amely megkülönbözteti a fizetett munkától. Önmagában jó és értékes, egy mód, mellyel képessé tehetjük az állampolgárokat, hogy aktív szerepet vállaljanak mind tágabb földrajzi, mind szűkebb érdekközösségekben, és ami egyidejűleg hasznos a támogatásra szorulóknak és az önkéntes munkát végzőknek is. Az önkéntesség az esélyegyenlőség fejlesztésének egyik eszköze, hozzájárul a szegénység, a kirekesztődés csökkentéséhez és a foglalkoztatottság növeléséhez, de nem helyettesítheti a fizetett munkaerőt.

A közösségi szolgálat és az önkéntesség nem azonos fogalmak. A két fogalom különbségei terén a legfontosabb elem a motiváció, a tevékenység végzésére vonatkozó belső indíttatás kiemelése, hiszen **az önkéntes tevékenység a személy szabad akaratából valósul meg**, nincsen semmilyen külső kényszerhez kötve, és végzéséért sem várható el semmilyen anyagi előny vagy ellenszolgáltatás. **A közösségi szolgálat pedagógiai célzatú kötelezettség**, amelynek végzése során csak a tevékenység kiválasztásában valósulhat meg a szabad döntés, ugyanakkor az érettségi előfeltételeként valóban nem érdek nélküli. A közösségi szolgálat lehet kötelező, mert ennek pedagógiai tartalma pontosan a szociális érzékenység erősítése. Nem tekinthető az önkéntesség klasszikus esetének, bár sok elemében azonos azzal.

A törvényi előírások:

- A középiskola a 9–11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint **három tanévre, arányosan elosztva** szervezi meg vagy biztosít időkeretet a legalább **ötven órás közösségi szolgálat** teljesítésére, amelytől azonban indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni. (nyelvvizsgára készül, élsportoló versenyére készül, akkor az adott tanévben kevesebbet is szolgálhat stb.)
- A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló pedagógus az **ötven órán belül** – szükség szerint a mentorral közösen – **legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tart.**
- A közösségi szolgálat teljesítése körében **egy órán hatvan perc** közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás **ideje nem számítható be** a teljesítésbe.
- A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése **alkalmanként** legkevesebb egy, legfeljebb háromórás időkeretben végezhető.
- **Tanítási napokon maximum 2 óra, tanítás nélküli napokon maximum 3 óra a megengedett.**

Külön gondot kell fordítani arra is, ha valamilyen ok miatt a tanuló az előre jelzett időpontban mégsem tud megjelenni, erről értesítést kapjanak az érintettek.

Jelentkezési lap

A tanuló a Jelentkezési lap (lásd melléklet) kitöltésével, az általa választott tevékenység(ek) **/maximum 3/** megjelölésével jelzi az iskolának a közösségi szolgálatra való jelentkezését, melyet a szülő jóváhagyó aláírásával kell beadni, illetve lehet befogadni.

A közösségi szolgálat keretei között **az alábbi területeken folytatható tevékenység:**

a) az egészségügyi,

Egészségügyi tevékenységek kórházban vagy egészségügyi intézményekben

A kórházi közösségi szolgálati program célja a meghatározott kereteken belüli fizikai, lelki segítségnyújtás a kórházban gyógykezelés és ápolás céljából tartózkodó betegek számára. Az tanulók a következő feladatokat láthatják el az ápolószemélyzet által jóváhagyott esetekben és módon:

- a beteg kísérete a betegszállítókkal együtt, és ha erre szükség van, várakozás a beteggel;
- segítség a beteg felültetésekor, kiültetésekor, sétáltatásakor (de nem betegmozgatás, ami ápolói feladat);
- a beteg környezetének rendben tartása, segítség az étkezésben, ivásban;
- felolvasás, beszélgetés, beteg mellett tartózkodás, a betegek meghallgatása;
- a beteg kéréseinek tolmácsolása az ápolószemélyzet felé;
- betegek és hozzátartozóik tájékozódásban való segítése;
- kórtermekbe látogatás és igény szerinti segítségnyújtás, lelki támasz nyújtása a betegnek és hozzátartozójának egyaránt;

- egyéb, az ápolószemélyzetet segítő, szaktudást nem igénylő, az önkéntesek kompetenciájába tartozó feladatok;
- orvosok és nővérek kéréseinek teljesítése a betegekkel kapcsolatban (az önkéntesek kompetenciahatárain belül, például a mobilizálásban való segítség);
- leletek és egyéb dolgok átszállítása, gyermekprogramokban való részvétel, szabadidős tevékenységek szervezésében segítség.

A kórházi önkéntes tevékenység nem szorítkozik a betegágy melletti munkára, hanem például a betegek eligazodásának segítésében, adminisztratív tevékenységek ellátásában, idegen nyelvű szakirodalom fordításában, tolmácsolásban, a kórház területén végzett környezetgondozásban vállalt feladatokat is felöllelheti.

b) a szociális és jóléti tevékenységi,

Szociális tevékenységek

- idős emberek segítése egyénileg otthonukban (sétáltatás, bevásárlás, beszélgetés, közös főzés, takarítás, udvar rendbe tétele, favágás stb.);
- idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között (sétáltatás, beszélgetés, szoba rendezése, étkezésben segítség, ágynemű áthúzása);
- felolvasás, beszélgetés, egyéb, a mentális egészséget támogató tevékenységek;
- egyéb szociális tevékenység.

c) az oktatási,

Oktatási tevékenységek

- korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gyermekotthonban, sajátos nevelési igényű intézményben;
- bölcsődékben, óvodákban a mindennapi tevékenységekben, játékokban való részvétel;
- oktatás idősek számára (például számítógép-használat, nyelvtanítás);
- egyéb oktatási tevékenységek.

d) a kulturális és közösségi,

Kulturális, közösségi tevékenységek

- kulturális intézményekben múzeumpedagógiai vagy egyéb szolgálat elvégzése;
- közösségi tevékenységek: katonasírok gondozása;
- közgyűjteményben önkéntes feladatok ellátása;
- bölcsődékben, óvodákban, idősek otthonában stb. kulturális program szervezése (például bábjáték, amatőr színelőadás, versmondás, prózafelolvasás, mesemondás, éneklés).

e) a környezet- és természetvédelmi,

Környezet- és természetvédelmi tevékenységek

A környezet- és természetvédelmi tevékenységek szervezhetők nemzeti parkokban, erdészetekben, környezet- és természetvédelemmel foglalkozó civil és más szakmai szervezeteknél, továbbá önkormányzatoknál. A nemzeti parkok és erdészetek esetében fel kell venni a kapcsolatot a helyi intézmények vezetőivel és egyeztetni a lehetőségeket.

Minden esetben együttműködési megállapodás szükséges.

Néhány javasolt tevékenység:

- parkrendezés, közösségi terek tisztítása, rendezése;
- biciklitároló javítása, festése, kerítésfestés;
- szociális intézmény környezetének rendezése, fa- és növényültetés, avar összegyűjtése;
- környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel, a programok népszerűsítése (iskola, civil szervezet honlapján, blog írása, szórólapok készítése stb.);
- megújuló energiaforrások fontosságát szolgáló programok népszerűsítése;
- Natura 2000 területek megóvásában részvétel;
- egyéb környezet- és természetvédelmi tevékenység.

f) a katasztrófavédelmi,

Katasztrófavédelmi tevékenység (felöleli a polgári védelmi tevékenységeket is)

Az e tárgykörbe tartozó tevékenységek olyan jellegűek, melyek kapcsán a helyi katasztrófavédelmi szervekkel kell felvenni a kapcsolatot, továbbá előzetesen tájékozódni kell a www.katasztrofavedelem.hu internetes elérhetőségen. Az ágazat kidolgozza ilyen irányú ajánlásait Megemlítendő tevékenységi területek például a katasztrófavédelmi szervezetek napi teendőinek ellátásába való bekapcsolódás, közreműködés az éves, tervezhető feladatokból adódó tevékenységekben. Rendkívüli helyzetben a tanulók kompetenciahatárain belül végezhető tevékenységek ellátása, például árvízhelyzetben homokzsákok szállítása, töltése, épületek, ingóságok óvása, jelző-rendszer részeként feladatellátás, evakuált emberek tájékoztatása, segítése stb.

g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős tevékenység

Közös sport- és szabadidős tevékenység óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, továbbá idős emberekkel:

- közös programok nehézséggel élő kortársakkal; bölcsődésekkel, óvodásokkal, idős emberekkel: sport, kézművesség, játék, főzés, egyéb közös programok;
- életinterjú készítése idős emberekkel;
- közös programok (ünnepek, kézművesség, játék, farsang, közös műsor kialakítása, közös sütés, fodorászat).

A tanulót **fogadó intézménynek** az a) pontban meghatározott tevékenységi területen minden esetben, a b) pontban meghatározott esetekben szükség szerint **mentort kell biztosítani**.

Aki a jelentkezési lapján az egészségügyi területet megjelöli, még egy **szülői hozzájáruló nyilatkozatot** (ld. melléklet) is ki kell töltenie!

Közösségi szolgálati napló

A közösségi szolgálat teljesítését a tanulók a közösségi szolgálati naplójukban vezetik, amely alapján nyomon követhető, **mikor, hol, mennyi időt fordítottak a különböző feladatok ellátására**. A napló további fontos részét képezi, hogy a **tanuló leírja a tapasztalatait, élményeit, magát a tevékenységet**.

Bizonyítvány

Amennyiben a tanuló bizonyítványában nem szerepel a legalább 50 órás közösségi szolgálat igazolása, a tanuló nem kezdheti meg az érettségi vizsgáját. Mivel a tanév augusztus 31-ig tart, ezért a **nyáron teljesített órák még ahhoz a tanévhez tartoznak. A következő tanév elején szeptemberben kell bemutatni az IKSZ naplót az osztályfőnöknek, aki a diák bizonyítványában rögzíti a teljesített órák számát.**

Igazolás a közösségi szolgálat teljesítéséről

Az iskola abban az esetben állít ki igazolást a közösségi szolgálat teljesítéséről, ha a tanuló valamilyen okból intézményt vált, vagy másik intézményben érettségizik. Az igazolás arról szól, hogy az intézményváltásig a tanuló hány órát teljesített.

Ha **iskolaváltás történik**, a naplót akkor is viheti magával a tanuló, ugyanis tanévenként van lehetőség az igazolásra, így ebben az esetben a másik iskola fogja lepecsételni azt az évet.

A közösségi szolgálat elvégzéséről szóló dokumentumot **addig kell megőriznie a tanulónak**, míg nappali iskolarendszerű oktatásban részesülhet, illetve érettségi vizsgát tehet. A szolgálat elvégzése a bizonyítványban rögzítésre kerül.

Egyéb tudnivalók, határidők

A jelentkezési lap és a szülői nyilatkozat kitöltésének határideje szeptember harmadik hetének pénteké. Az osztályfőnöknek kell leadni. Ezután a diákok értesítése a közösségi szolgálati lehetőségekről:

- osztályfőnökön
- iskolai hirdetőtáblákon
- honlapon

keresztül történik.

Ezen kívül egyéni teljesítések is megengedhetők, de minden esetben a **fogadó szervezetnek és az iskolánknak együttműködési megállapodást kell kötnie. Ennek módja:** Az iskolai koordinátornak kell leadni a szervezet nevét, elérhetőségét (email, telefonszám), aki ezután felveszi a kapcsolatot a szervezettel. Ha megtörtént a megállapodás, az iskola honlapján egy mindig aktuális táblázatban feltüntetjük.

FONTOS! Ha valaki az előre megbeszélt időpontban mégsem tud részt venni, akkor az illetékest lehetőség szerint előre értesítenie kell!

Egyéb kérdéseiket az szfvar-opigh@gr-szechenyi.hu e-mail címre küldhetik vagy

fogadóóra: Hétfő, Szerda 11:30-13:30

Horváth Lajos Zoltán
igazgatóhelyettes

Tapasztalatokkal teli közösségi szolgálatot kívánunk!